

Скоротеча изла-
зи у Седмицы 2.
путь, Четверт:
и Неделью: :
цена му је како
за овдашњи та-
ко и за странне
Предчисленике
за поль године
4 фр. у Сребру.

71.

Предчислени и
друга упутство-
ванја пріма
учредничество
у Пешти на Ро-
зенъ - Плацу
№ 285. и свако
Цесаро Кра.
Поште Чинов-
ничество.

ПЕШТАНСКО-БУДИМСКИИ

СКОРОТЕЧА.

(Соунгіег.)

ПЕШТА.

Четвртакъ

21. Октобра. 1843.

Год. III.

СОННЕТО.

М. Светићу Србину.

одъ

В. Живковића.

Ти си сунце, кое сина, на све стране зраке!

Ти си мъсецъ, кои ума, таму осветлява!

Ти си звѣзда, која изтокъ Србски осјава!

Ти си Орао, кои небу лети надъ облаке! —

Я Те пѣвамъ! Аль ми Сунце очи засѣњива, —

Стрепимъ, пѣсма да ће уштрбъ мъсечу нанети; —

Тко л' ће хвалу чакъ до звѣзде трептеће узнети,

Крилатъ Орао полетарце гдѣ—но изсмѣњива!

Некъ Ти пѣва гласъ вѣшти, а Те обожаваишъ,

Свой и туђинъ некъ с' надметомъ за те вѣнце гра-

ди,

Я се учимъ, да те болѣ — болѣ постизавамъ!

О, некрій се! Появисе у милне стасу

И небеснимъ инслій чаромъ душу намъ наслади,

Наша Славо и Поносе, Србине на гласу! —

МЫСЛИ О СЛАВЕНСКОМЪ ПѢВАНО.

(одь Лудвіка Ріттера отъ Ріттерберга).

Кадъ су се єверни народи Еуропе изъ tame неизображенности и невѣжества, у коїой су за време свогъ ідолопоклонства живили, втеченіемъ южне увелико вѣнь разыте цвілізаціе, подигли были, втеченіе исто ніе могло на сваку струку културе, нити на све части народа у едно исто време и на еданъ истый начинъ дѣйствовати. Перво появленіе у томъ быо в прелазакъ у Христіанство, за коимъ в отма вѣне развіянъ у военной и державной вештини — како средство продуженіогъ політическогъ быа — слѣдовало. Осимъ тога Христіанскій в Кліръ оно узаконено правило, да се сирѣчь ученность и література Римляна и Гр'ка у нюовы єзыци, кои су другиа народима невразумнителни были, и даље продужава, истина предавао, али истый Кліръ и самъ исто правило неиспуняваюи, безъ свакогъ дѣйствія га сасвимъ запусти и забашури. За свеобщітность дакле народа перва в овогъ напредованія добыть была: Облагорожденіе вѣрозаконности, — коя се за дуже време више осећала него познавала, — вѣне упражняванъ у оружію и неки механічески орудія. Новописаніе, кое се мѣсто стародревны писмена (Runen) увело, принимили су отъ Священства мало помало и Владѣтельи, нека часть Благородства, и неколико ученыхъ людій, а съ нѣмъ и изумерле старе єзыке, и нюова отчасти сачувана умотворна сокровишка. Съ овымъ проевѣщенія почеткомъ здружила су се и красна художества; али су ова у матерьюи своїй земли скоро тако яко съ преѣашнъ свое высине низринута была, да су се само као пупольцы сматрати могла, кои се текъ у туђої земли и сасвимъ другимъ правцемъ совершиенніе раз цветавати мораху. Ово новоразвитіе художества, или болѣ рећи новорожденіе, было в яко скопчано са предходѣмъ свеобщтымъ и вышнимъ развіанѣмъ духа и народнѣ живости. Текъ онда, кадъ су мысли изъ изумерлы єзыка у живеће єзыке прелазиле, кадъ в съ тымъ знанѣ писанія народима познато бывати почело, кадъ в съ

матернимъ єзыкомъ народия карактеристика у вѣну изображенія сферу, а именно у Стихотвореніе вступила, текъ онда видимо мы како в художество — Стихословеніе у видовима и у звучнымъ гласовима, — совершиенно процвѣтало. Оваково напредованѣ нема опредѣленногъ времена, нити се на поедине народа относи: єрбо и кодъ Египтана, Гр'ка, Латина, Индіана и Арапа видимо, да се красно художество текъ онда до найближејъ совершенства степена попело, кадъ су се: Вѣроисповѣданіе, Стихотвореніе и вещественна знанія, яко у животъ народныи угнѣздила, и съ овымъ неразлучно скопчана была.

Откудъ слѣдуе, да художество у различнымъ своимъ струкама свагди, гдѣ в годъ до совершенства дошло, и знакъ ясноизраженіогъ народнѣгъ Характера на себи носи, кое се обычно наименованіемъ „Училище“ — таліанско — французско — немачко — и т. д. означава.

(продуженіе слѣдуе.)

НОВОСАЗДАНА ВАРОШКА КУЋА У ПЕШТИ.

Съ гіантскимъ корацымъ напредъ корача Пешта на пути нѣногъ распространяваня, и у вѣной важности, не само за Отечество, него и у споређиваню други Европейски градова вообще. Не чудимосе дакле, ако в и место, у комъ местно Надлежателство подизаюћесе вароши ове, свое дѣяніе, да извершава позвано, ако в по потребитости, све вѣне и знатніе бываюће вароши ове, нашъ Магістратуалный Домъ све маны и ужи бывао. Необходимо дакле было в нудно, да се овай домъ вѣма распространи, зато се прошасте године онъ прерушавати започне, и истина до данась юшть ніе сасвимъ готовъ, — али ћесе скоримъ довершити. Онъ в са свечетири стране свободанъ отъ други зданія, и прочелѣ (Front) нѣгово, кое в окренuto главной піацы, у ширину мери 17 фатій, 5 стопа, и 9. палаца, а зачелѣ опеть 16° 3' 9". Дужина му износи отъ стране „Улице судейскогъ дома“ на 31° 3' 2", а отъ стране Піарістскогъ монастыра на 31° 7".

Ово зданіе содержи у себи подземна, при-
земна, єдно — и двоспратна устроенія, и има
єданъ торонъ. Што се тыче подземногъ
строя, спредасе налази єданъ подрумъ, а съ
поребаръ и састрагу 38. тавница, кое су до-
бро осигуране, утврђене и довольно мрач-
не. Што се пакъ тыче приземногъ строя, у
њему се налази таки съ прочеля кодъ капе-
єдана капела, а далѣ редомъ: Канцелларіа
Гражданскогъ Капетана са 8 юшти соба;
Канцелларіа Фішкала са 6 соба; ктому 2 со-
бе за Гражданскогъ Началника, 1 соба за
Квартірмайстора, 2 Стражаре и 1 Комі-
сіонска соба; а зачелѣ су заузели 10 мањи
тамница. Высина овы соба износи на 16 сто-
па. Отъ приземногъ овогъ строя воде скали-
не 8 стопа широке на гориѣ спратове.

У первомъ спрату (бою) отъ піаце на-
лазисе: соба, у којој се суди, коя је 5⁰ши-
рока а 6⁰ 2' 9" дугачка, поредъ нѣ єднаке
величине опетъ соба за Гражданство, и о-
бадве са предсобама. Отъ улице Судејскогъ
дома назване устроена је: Званична соба за
Тутора (Wormund), и соба за Актуара; далѣ
три собе за Інтабулацио, а после Званични-
ца сиротства (Waif-namt), која се состои изъ
четири на сводъ сазыдане собе. Са остале
две стране сазыдана је: Званична соба Урба-
ріала (Grundbischamt) юшти съ две службене
собе и са єдномъ собомъ, у којој је касса,
а найпосле Варошка Судилище (Stadtgericht)
юшти съ две собе.

У другомъ кату устроена су слѣдуюћа
места, као: Варошка Канцелларіа 3' 3' 2"
дугачка, и 5⁰ 1' широка, са седамъ прозора
и съ єдномъ предсобомъ; далѣ Званична со-
ба за Експедитора и Прокуратора, коя је
велика као и Експедиција. Отъ улице судей-
скогъ дома, налази се: Званична соба за
данакъ (Steueramt), єдана Званична, єдана за
кассы и єдана за Граждане соба; далѣ Рачуно-
водственница, две собе и єдана соба за ком-
міссијо. Отъ стране Парохијанске цркве на-
ходисе: шесть соба, отъ коихъ су две опре-
дѣлене за Магистратско Истарство, а єдана
е опетъ за Віцебыргермайстера, єдана за Ін-
жинире, єдана за Икономе и єдана за Варош-
когъ Лайтнанта одређена. У зачелю су; две

званичне собе за манипуліранѣ оны новаца,
кои се подъ интересъ даю, са єдномъ юшти
собомъ у којој је касса, две Званичнице
за Судейско Истарство, ктому юшти је єдна
Званична соба, и опетъ друга соба, у којој
је касса, за Званичну Варошку Каммеру.

(коњацъ слѣдује.)

ДАКАЗИ РАБИНСКЕ МУДРОСТИ.

(изъ Талмуда и Мідраша).

Тко се за правицу заузима, тай дикже
Державу, а тко се отъ нѣ уклоня, тай при-
правля овой пропасть.

Тежко се разболе Рабінъ Аssi, и ле-
жећи на постельи, отъ своихъ Ученика об-
колоњи, преправляше се за умиранї. Унуќъ
нѣговъ приступи къ постельи гежкоболе-
стногъ Рабіна, и видѣни да му је дѣда плакао,
упита га: „Зашто плачешъ Рабіне?“ Немо-
рали свакій погледъ у прошлый твой животъ
на радость ти быти? Еда ли ни си самъ све-
те Законе довольно учio, пакъ и друге мно-
ге юшти у нима поучавао? Ево погледай
ове Ученике, кои су жива доказателства ве-
ликогъ твога трудолобія и препохвалие твоје
марљивости. Еда ли си може быти забасао
и запустio се у исполненїю побожногъ и бла-
гоговѣнногъ Чинодѣйствованія? Но у томе
не те свакій радо са правичнимъ својимъ о-
свѣдоченїемъ оправдати. А скромна она по-
низностъ была је похвале достойна круна свио
твоји крѣпості! Ты никака не хгеде на то
созволити, да те Общество за Судца избе-
ре, ма да је то нѣгова башъ понайвећа жеља
свагда была.

Управъ зато, премилый сыне мой, от-
говори Рабінъ Аssi, туки и плаче сердце
моje. Я самъ могao правицу међу люде дѣли-
ти, пакъ самъ то изъ зле разумљиве пониз-
ности запустio.

„Кои се отъ правице клони, тай
е узрокъ Державне пропасти.“

(Даница.)

ВѢСТИ.

(Пешта.) Прошасте недељъ допловio је овамо па-
рободъ „Ер је ћь“, и довукаo је за собомъ је лађији пу-

ны дебелы свиня на 3.600 комадій; а што се други производа тыче, као лоя, меда, кожа, и по већој части лоше вуне, донео је на 4.500 центій.

(Пешта.) ове је недеља паробродъ „Маріа Анна“ изъ долинѣгъ предѣла съ две мале лађе овамо до пловіо, кои је окромъ путника (пажажера) до 2.000 центій разни производа донео.

(Пешта.) У 58. Числу П. Б. Скоротече, явили смо, да новији паробродъ „Херкулесъ“ сниже Пешти за ову годину ићи неће; но настъ су рђаво извѣстили, јеръ Херкулесъ сутра рано (т. ј. 2. Новембра по р.) симази доле, да долину робу за вашаръ донесе. Мора да су Агенти заборавили были на садашњи вашаръ?

Изъ Сегедина овы дана явљају намъ, да су тамо сретно бербу окончали; но напротивъ тога, вина је садѣ у полакъ мање было отъ ланьске године, и цена му за у квантуму продавати га, јоштъ нје извѣстна: али у колико се видити може, сбогъ тога, што га је ове године мало было, ланьскогъ се вина продаје већ по 6—7 фор. аковъ. — Кукурузъ се тамо садѣ починѣ брати, кои сбогъ многи киша пре нје могао сазрети; ораћа земља има доволично влаге, и јесени усјви зато добру годину обећавају. — Купусъ се продаје етотина по $2\frac{1}{2}$ — 3 фор. — Дебелы свиня фунта је меса за 15 кр.; а цента фрішке сланине по 30—31 фор.; кој ће сигурно, докъ се мало заради, быти и евтиња. — Сена је тамо ове године слабо было. Рѣка Тисса данъ на данъ долази; и рибе је ове године мало было; зато и она, што је има, доста се скupo продаје. Хайвара једна фунта може се за $2\frac{1}{2}$ фор. добити. — У прочемъ, што се свакіјдаши піјаце тыче, овчевина је фунта 6 кр.; свинетиња безъ сланине 12 кр. фунта. — Таране се продаје за 5, а жуте каше за 6 кр. холба, као и старе паприке за 30 кр. холба.

У другимъ тамошњимъ окрестнимъ местама, као у Субботици, Бечеју, Св. Миклошу, јесенеки су се вашари такођеръ свершили, али обичној своме определенію ни су задовољно одговорили. Многи Терговци и Майстори на овимъ вашарима бывши, тужесе, да су слабо пазарали, изъ узрока, што се рана слабо тражила, и што право рећи никакову цену нје имала.

ПУТЬ ПО СВЕТУ.

(Равенство међу људима.) Јонзонъ Енглескиј Списатељ обједоваше једанпутъ кодъ остроумне Списатељице Мистрессе Макулай. Између прочегъ поведесе разговоръ о равенству људиј и о равнимъ у свему нјивомъ правама, која права живо му је она, једну Републиканку бранећи, доказивала; но онтјој је све једнако накратко отговарао, надајућисе, да ће се разговоръ на другиј каковиј предмет преокренути. Али кадъ му и ово за рукомъ не испадне, то значи онтјој, што је годъ берже могао јести, пакт после пружи свој танчијр једномъ служитељу, говорећи му, да седи на његово место и обђдује. Садѣ га на ово запита Домаћица „А шта ће то значити, Докторе?“ на кое онтјој „је самъ садѣ хтео равенство људиј у смотреніје узета.“ отговори.

БЕЧКА ЛУТРИЈА.
отъ 28. Окт. р. № 65 42 25 7 6
Вућићесе 8. Новембр. р.

Станѣ дунава у Пешти.

30. Окт. п. р.	8. ¹	9. ¹¹	6. ¹¹
31. Окт. „ „	7. ¹	10. ¹¹	0. ¹¹
1. Нов. „ „	7. ¹	9. ¹¹	6. ¹¹

Отъ стране Учредничества П. Б. Скоротече умолявају се сва она Г. Г. Предчисленици наши Листова, кои су на Скоротечу предброилисе и нѣга као што треба прїimali, да бы намъ новце отъ прећашнѣ године, кои такове јоштъ плаћати имају, садѣ о вашару Пештанскомъ послати любовь неотрекли. Умолявају далѣ и сва она Г. Г. кои су пре престанка наши Листова новце на пошти положили, и тако, будући да је Скоротеча престао био, исте опетъ по пошти натрагъ добыли, да бы намъ, было опетъ по пошти, или по сигурной каквога прїлики новце што пре послати благоусердствовали.

Учредничество.

Издаватељ Димитриј Јовановић. — Учредникъ Димитриј Теодоровићъ
(Rosen-Platz № 285.)